

WILLEMS & DIERCKX

HET VIRUS

Je bent nergens veilig voor
online gevaar

Lannoo

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

OMSLAGONTWERP: Bij Barbara

OMSLAGBEELD: iStock (voorplat), Getty Images (achterplat)

STRAMIEN: Studio Lannoo

ZETWERK: Bananas

Elke gelijkenis met bestaande gebeurtenissen en/of personen berust op louter toeval.

Als u opmerkingen of vragen hebt, dan kunt u contact opnemen met onze redactie: redactiefictie@lannoo.com

© Eddy Willems, Alain Dierckx, Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2020

D/2020/45/558 – NUR 330-332

ISBN: 978 94 014 6750 6

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

*Het is geen vertrouwen in technologie.
Het is vertrouwen in mensen.*

– Steve Jobs

*Onze technologische vooruitgang,
en ook de beschaving, is als een bijl
in de handen van een pathologische crimineel.*

– Albert Einstein

Proloog

**Autosnelweg A2, ter hoogte van Utrecht, richting Amsterdam,
13 februari 2034**

‘Zoveel!’ roept Jan Goethals uit. Hij zit in zijn zelfrijdende auto, een felblauwe Tesla van de vijfde generatie, en heeft zijn collega-beveiligingsexpert aan de lijn.

‘Ja hoor, Jan, je hoort het goed, en de aanvallen zijn vooral gericht op de grote bedrijven’, hoort hij Pieter zeggen. ‘Voorlopig weten we nog niet of een virus erin geslaagd is om ergens binnen te dringen.’

Terwijl zijn collega verder praat, zet Jan zijn eigen geluid met een simpele zwaai van zijn hand op mute en beveelt hij zijn boordcomputer: ‘Butler, zoek cijfers over computervirussen 13 februari 2034.’ Met dezelfde handbeweging, maar nu in de andere richting, schakelt hij de mute weer uit en zet het gesprek voort. Op zijn virtuele cockpit verschijnen allerlei artikels over het onderwerp dat hij gevraagd heeft. Jan Goethals bestudeert de data en die lijken zijn collega gelijk te geven. Als daarna ook de fakenewsfilter het waarheidsgehalte van de data als zeer hoog inschat, moet hij even slikken. Binnen een uur staat hij in Amsterdam op het podium van het BeNe Security Congres, waar hij een presentatie geeft over een heel specifiek type computervirussen. Hij fronst in het besef dat hij deze recente cijfers niet kan negeren.

‘Pieter,’ onderbreekt hij zijn praatgrage collega, ‘bedankt voor het bellen, maar ik moet nu gaan. Ik wil me nog even in stilte voorbereiden op mijn presentatie, snap je?’

Pieter toont alle begrip en Jan beëindigt de conversatie. Hij leunt achterover en denkt na. Geen goed teken, die verhoogde frequentie van aanvallen de laatste vierentwintig uur. Dat is in het verleden al meer gebeurd. Maar wat zit daarachter? Het zou een manoeuvre kunnen zijn om de aandacht van een op stapel staande grotere aanval af te leiden. Of misschien een collectieve aanval van meerdere kleine spelers in de zwarte economie die besloten hebben hun krachten te bundelen.

Hij staart voor zich uit en denkt na over de manier waarop hij die informatie in zijn speech zal verwerken. Het beeld dat hij door de voorruit ziet, is zo vertrouwd. Vier rijen auto's die allemaal sterk op elkaar lijken en die als door magie op exact dezelfde afstand van elkaar blijven rijden. Terwijl hij nadenkt over zijn speech, schrikt hij op. Het kleine hologram van zijn Butler, dat traditiegetrouw in het midden van zijn sobere dashboard staat, verdwijnt van de ene seconde op de andere, alsof het uit elkaar spat. Gelukkig blijft de Tesla rustig zijn weg voortzetten. Jan slaakt een zucht van opluchting. Net zomin als alle andere bestuurders van zelfrijdende auto's die hij kent, heeft hij weleens zelf het stuur moeten overnemen. Het systeem werkt al jaren perfect en het feit dat het netwerk bewaakt wordt door de NAVO is daar niet vreemd aan. Jan stelt vast dat het hologram verdwenen is, maar dat de boordcomputer nog werkt. Die gedachte stelt hem gerust. Maar dan valt zijn mond open.

Op zijn dashboard verschijnt weer een hologram en deze keer is het niet zijn Butler. Het is het beeld van een vrouw, en dat is uitzonderlijk, want enkele vrouwenbewegingen jaren geleden zijn opgekomen tegen de denigrerende gewoonte om voor de virtuele assistenten steeds vrouwen te gebruiken.

Meteen na het verschijnen van de vrouw wordt er een tekst geprojecteerd op zijn cockpit. Jan verstijft.

‘Betaal 10.000 crypto of we laten je auto crashen. Dit is geen grap.’
Geen grap? Dit kan toch niet anders dan een grap zijn? Hoe moet hij hierop reageren?

‘Butler, bel Pieter’, beveelt hij.

Niets, geen respons. Hij brengt zijn pols met de ingeplante chip dicht tegen zijn mond en vraagt het nog eens.

Niets.

‘Butler, afwijking route’, probeert hij. ‘Neem route naar huis.’

Geen antwoord. Zou het dan toch waar zijn? Werd zijn auto gehackt? Hij, een bekende beveiligingsexpert, wat een ironie zou dat zijn. Allerlei gedachten flitsen door zijn hoofd. Wat kan hij doen? Uit een rijdende auto springen die honderdveertig kilometer per uur rijdt, is geen goed idee. Toch geeft hij een ruk aan de handgreep. Geen beweging in te krijgen, die is natuurlijk vergrendeld. Ook het raampje krijgt hij niet naar beneden, de sensor lijkt gedeactiveerd. Het zweet breekt hem aan alle kanten uit. Tegen beter weten in grijpt hij het stuur vast en probeert eraan te draaien. Het zit muurvast. De auto dendert intussen voort op de autosnelweg, steeds maar rechtdoor, de andere wagens op de voet volgende.

Hij schrikt als de virtuele tekst op zijn voorruit kleiner wordt en tot zijn afgrijzen plaatsmaakt voor een aftelklok. En ze start bij vijf minuten. Dit moet malware zijn, beseft hij, kwaadaardige software, waardoor de controle over zijn auto is overgenomen. Er rest hem maar één ding te doen, hoewel hij en zijn collega’s het altijd de klanten afraden: betalen. Hij mag het risico niet nemen. Zijn wanhoop wordt nog groter als hij op zijn voorruit foto’s te zien krijgt van zijn vrouw en zijn dochttertje van twee, lachend naar de camera. Verdomme, denkt hij, ze hebben mijn persoonlijke fotobibliotheek ook gehackt. Er zit dus niets anders op dan te betalen als hij zijn gezin nog wil terugzien.

Op de aftelklok staan nog bijna twee minuten als hij aan de bancaire app in zijn chip de instructie geeft om het gevraagde bedrag over te schrijven op de rekening die op de voorruit te zien is. Ont-

moedigd laat hij zijn armen zakken. Dat geld is hij kwijt, bijna al zijn reserves in één klap weg. Zomaar, foetsie, in enkele seconden.

‘Hier gaan jullie voor boeten’, sist hij tussen zijn tanden door.

Dan krijgt hij de aftelklok weer in de gaten. Die is nog steeds aan het aftellen en zit nu aan één minuut. Wanneer gaat die stoppen? Een koude rilling loopt over zijn rug. Die klok gaat niet stoppen, beseft hij. Ze zullen mij laten verongelukken!

‘Nee, ik heb betaald!’ schreeuwt hij en zijn stem slaat over. ‘Stop de auto, ik wil eruit!’

Op dat moment begint er harde muziek te spelen, alsof iemand hem wil overstemmen. Paniek maakt zich van hem meester terwijl hij een ruk geeft aan de gesp van zijn veiligheidsgordel om die te verwijderen. Die geeft echter geen kik. Hij realiseert zich dat die eveneens op afstand geblokkeerd moet zijn. Met zijn blote vuist begint hij op de ramen te slaan om die te verbrijzelen, maar dat blijkt al snel ijdele hoop te zijn. Met tranen in de ogen zoekt hij iets wat hij zou kunnen gebruiken om de ramen in te slaan. Maar te midden van alle touchscreens en digitale snufjes bespeurt hij niets wat als wapen kan dienen.

Een snelle blik op de aftelklok leert hem dat er nog dertig seconden resten. Hij gaat met twee voeten voluit op de rem staan en geeft er niet om dat een andere auto hem daardoor van achteren zou aanrijden. Maar in zijn binnenste weet hij dat dit niets zal uithalen. Nog vijftien seconden. Hij hijst zijn lange benen omhoog en trapt wanhopig enkele keren tegen de voorruit, maar ook die geeft geen krimp.

Nog vijf seconden. Hij trilt over zijn hele lichaam en de tranen vloeien nu rijkelijk. Hij beseft dat hij gaat sterven. Zijn blik gaat naar de foto van zijn gezinnetje waar hij altijd zo trots op geweest is.

Nog één seconde. Het laatste wat hij voelt is dat de auto scherp naar rechts afwijkt. Dan is er het zwarte gat.

Onderweg naar Brussel, een dag later, 14 februari 2034

‘Luis, meen je dat nu? Echt?’

Righard Zwienenberg, een boomlange Nederlandse IT-beveiligingsexpert met jarenlange ervaring in de sector, kan zijn verbazing niet verbergen. Zijn collega is net bij hem in de auto gestapt en heeft hem verteld dat hij zijn presentatie nog even moet inoefenen. Luis Corrons, een stuk kleiner dan zijn collega, kijkt hem daarbij half schuldig, half lachend aan. De derde man in de auto, Eddy Willems, eveneens een ervaren beveiligingsexpert, kijkt monkelend toe. De Three Amigos, zoals ze in hun sector soms worden genoemd, zijn onderweg naar een bekende antivirusconferentie, waar ze elk een presentatie zullen geven.

Righard schudt meewarig het hoofd en richt zich tot zijn boordcomputer. ‘Butler, Lambermontlaan 1, Brussel alstublieft.’ Telkens als hij dat laatste woord uitspreekt, vraagt hij zich af hoeveel mensen tegenwoordig nog ‘alstublieft’ zeggen tegen een computer.

De volledig zelfrijdende elektrische auto zet zich in gang en met een licht zoemend geluid wordt er koers gezet naar de RSA Virus Bulletin Conference, die dit jaar in de Belgische hoofdstad plaatsvindt. De drie mannen draaien hun stoelen naar elkaar, dat is gemakkelijker praten.

‘Luis, is dat nu niet hetzelfde T-shirt als vorige keer?’ vraagt Righard, die zelf ook geen hemd heeft aangetrokken, maar een rood poloshirt en een zwarte broek.

Luis kijkt verbaasd omlaag naar wat er op zijn zwarte T-shirt geprint staat: ‘Hard Rock’, in grote knalgele letters.

‘Oeps, vergeten’, zegt hij.

Righard, die Luis al meer dan twintig jaar kent, zucht diep. ‘Ik heb in de koffer wel nog een paar T-shirts liggen, je mag daar eentje van aantrekken.’

Luis bedankt hem en verandert snel van onderwerp. ‘Vreselijk wat er gebeurd is met die Jan Goethals.’

‘Ja afschuwelijk, hij laat een jonge vrouw en dochter na’, antwoordt Eddy.

‘Wat een drama. Is het waar dat die Tesla gehackt werd?’

‘Wel, je weet dat ik regelmatig samenwerk met Europol, en ze hebben dan ook gisteren onmiddellijk na het voorval contact met me opgenomen’, zegt Righard niet zonder enige trots. ‘Ik ben met de collega’s daar direct gaan zoeken naar sporen van een eventueel virus in het besturingssysteem van de gecrashte auto.’ Hij gaat even verzitten en legt zijn lange benen de andere kant op. Hij heeft het zich tot nu toe nog geen moment beklaagd dat hij een supplement betaald heeft voor deze bredere versie van de Polestar.

‘Het doet me denken aan dat virus van vorig jaar, waardoor de NAVO even in de problemen kwam’, zegt Luis peinzend.

‘Larry Lane’, antwoordt Righard onmiddellijk, op zijn zevenen-zestigste nog even scherp van geest als pakweg dertig jaar geleden. En al zeker als het over zijn sector en expertise gaat. ‘Ja, ik had er ook al aan gedacht’, vervolgt hij. ‘Gelukkig zit die man veilig weggeborgen ergens in een cel. We kunnen alleen maar hopen dat hij niemand geïnspireerd heeft om zijn werk voort te zetten.’

Het blijft stil in de auto als de drie mannen zich het voorval herinneren van een jaar eerder. Larry Lane, toen CEO van Bio Dynamics, een bedrijf met een bedenkelijke reputatie, was erin geslaagd om een virus te laten binnendringen in het netwerk van de NAVO, die toen al zorg droeg voor de wereldwijde beveiliging van het internet. Die inbraak was op een originele manier gebeurd, namelijk via de smart contactlenzen van een medewerkster van een marketingbureau. Zij was uitgenodigd bij de NAVO in het kader van een samenwerking, maar dat draaide enigszins anders uit.

‘Dat was de assistente van je zoon, nietwaar Eddy?’ vraagt Luis.

Eddy knikt. ‘Klopt. Ze werkte bij het communicatiebureau van Frank. Werkte, want na dat voorval heeft ze ontslag genomen en Frank heeft haar nooit meer teruggezien.’

Het was Eddy die toen de oplossing had gevonden om de gijzeling van het NAVO-systeem teniet te doen. Uiteindelijk werd Larry Lane gearresteerd en veroordeeld tot een lange gevangenisstraf.

Het blijft stil in de wagen tot de Butler hun tien minuten later meldt dat ze op hun bestemming zijn aangekomen. De drie mannen denken heel de tijd terug aan die onverkwikkelijke zaak en weten niet wat hun later die dag nog te wachten staat.

RSA Virus Bulletin Conference, Brussel, 13.30 uur

Nadat Luis een ander T-shirt heeft aangetrokken, dat natuurlijk veel te groot is, wandelen de mannen van de parking naar het gebouw waar de RSA Virus Bulletin Conference dit jaar plaatsvindt. Deze conferentie, waar gemiddeld een duizendtal experts en zakenlui aanwezig is, wordt al sinds 1989 georganiseerd. Het is de plek bij uitstek voor professionals in IT-beveiliging, waar niet alleen gedebatteerd wordt, maar ook cruciale informatie in de strijd tegen malware en hacking gedeeld wordt. Dat maakt deze conferentie uniek. Ook dit jaar wordt ze druk bijgewoond. De parking staat bijna helemaal vol en ook de enkele landingsplaatsen voor vliegende auto's zijn bijna allemaal bezet.

'Ik ben benieuwd of iemand meer inzichten zal geven over de recente vermeerdering van aanvallen via malware', oppert Righard.

'Ongetwijfeld', antwoordt Eddy, die naar Righard opkijkt terwijl ze een tweede roltrap opgaan. 'Dat is de grote troef van onze gemeenschap. Terwijl de zwarte economie erg verdeeld is, vormen wij een hecht blok met alle experts. Bij ons spelen er geen commerciële overwegingen mee in onze besluitvorming. Ieder van ons wil bij wijze van spreken de wereld redden. Sommigen mogen ons dan wel idealisten noemen, maar dat is volgens mij de enige goede weg.'

Righard lacht. 'Spijker op de kop!'

Ze passeren een lange rij mensen die bij de ingang aan het wachten zijn. Als sprekers mogen zij een andere ingang gebruiken, een van de weinige voordelen waarvan ze hier genieten, naast gratis parking en een lekkere lunch. De drie mannen geven er niet om dat ze niet betaald worden voor hun presentaties en al het voorbereidende werk. Het respect dat ze ervoor krijgen en hun meerwaarde voor hun eigen netwerk zijn veel belangrijker.

Nadat ze grondig doorgelicht zijn bij een zijingang, tot hun verbazing zonder enige menselijke interventie, stappen ze naar binnen en blijven even staan om de nieuwe evenementenhal in zich op te nemen. Ze bewonderen de opbouw van het grootste congresgebouw van de hoofdstad, dat nog maar net ingehuldigd is. Het heeft de vorm van een halve bol en het hoogste punt van het plafond is minstens twintig meter hoog. Overal aan de muren hangen grote videoschermen, waar momenteel publiciteit op wordt getoond. Straks zullen daar experts of bedrijven op te zien zijn die vandaag niet fysiek aanwezig willen of kunnen zijn, en die het event via streaming zullen bijwonen of deelnemen aan de panelgesprekken. In het midden van de zaal staat een hele reeks ronde tafels en stoelen. Op elke tafel liggen hippe multifunctionele oortjes. Daarmee kun je onder meer de presentaties beluisteren in je eigen taal of een bepaalde keynote nogmaals afspelen. Aan de witte muur recht voor de ingang trekt een gigantisch scherm hun aandacht. Geen van hen heeft zo'n formaat ooit eerder gezien. Bovendien is het beeld ongelooflijk scherp, zelfs bij snel bewegende beelden. Het is duidelijk dat de bouwheer van de Dome ingezet heeft op de modernste technologie die er voorhanden is. Onder het scherm is een enorm podium neergepoot, waar een collega van hen momenteel een presentatie aan het geven is. Links en rechts daarvan staan nog twee podia, kleiner maar nog steeds indrukwekkend van omvang.

Een hostess spoedt zich naar hen toe en biedt hun een badge en een ranke metalen bril aan. Righard en Luis bedanken haar, maar

weigeren allebei beleefd de augmentedrealitybril, die hun informatie zou geven over alle bezoekers van de conferentie op basis van gezichtsherkenning.

‘Bedankt juffrouw, maar ik ben verziend’, grapt Righard en ze stappen alle drie verder.

Vanuit een groepje conferentiegangers komt een jongeman naar hen toe. ‘Excuseer, mag ik me even voorstellen? Ik ben Jorgen Dhondt en ik ben een groot bewonderaar van jullie werk.’ Hij lijkt niet ouder dan achttien.

Eddy reageert als eerste. ‘Dag Jorgen, ken jij ons dan?’

Enthousiast knikt de jongen, die net als zij heel gewoon gekleed is, in een T-shirt en jeans. ‘Ja hoor, ik heb bijna al jullie artikels en presentaties bestudeerd. En hoe jullie dat incident van vorig jaar hebben opgelost, geweldig gewoon!’

Luis geeft Eddy een klopje op de schouder. ‘Daarvoor moeten we het krediet aan onze vriend Eddy geven, want hij heeft het bedacht.’

‘Vanwaar jouw interesse in ons vak, Jorgen?’ vraagt Righard.

Met blozende kaken doet de jongeman zijn verhaal. ‘Ik heb mijn studies sneller dan normaal kunnen afronden,’ zegt hij zonder enige arrogantie, ‘en daardoor had ik tijd om me met andere dingen bezig te houden. Toevallig ben ik een paar jaar geleden op een artikel gestuit over computervirussen en antivirussen, en dat heeft me nooit losgelaten.’

‘Werk jij dan al in de sector?’ vraagt Eddy benieuwd.

‘De meeste bedrijven vinden me te jong, maar via een omweg ben ik er toch in geslaagd om mee te werken aan enkele onderzoeken. Weliswaar als student, maar daar geef ik niet om, ik doe het niet voor het geld. Computers zijn mijn passie. In mijn vrije tijd verzamel ik oude types van computers, ik heb al een exemplaar uit elk tijdvak. Dat zijn mijn persoonlijke oldtimers als het ware.’

Ze praten nog even verder, tot de jongeman ervandoor moet.

‘Leuke jongen,’ zegt Righard, ‘met de juiste ingesteldheid. Daar gaan we misschien nog van horen.’

Ze gaan verder de Dome in. Righard werpt een blik op de badge die ze daarnet hebben ontvangen. Die is voorzien van een klein schermpje. Daarop staat de route aangeduid naar de ruimte waar de sprekers zich in alle rust kunnen voorbereiden. De mannen mengen zich in het gewoel van druk pratende collega's en volgen de pijltjes die de mininavigatiebadge hen toont. Al van ver zien ze een groot hologram naast een afgesloten deur. Righard en Luis kijken elkaar aan en schudden het hoofd. De laatste jaren is er een ongelooflijke evolutie losgebarsten als het op nieuwe technologieën aankomt. Door hun aangeboren nieuwsgierigheid – een van de redenen waarom ze succesvol zijn – blijven ze die evoluties op de voet volgen. Ze moeten ook wel omdat elke nieuwe toepassing in theorie ook kwetsbaarheden kan vertonen, en daardoor kwetsbaar is voor malware of hacking. Maar soms, als ze ergens samen zijn zonder jongere collega's in de buurt, doen ze meewarig over die tsunami aan nieuwe producten en diensten. Ze stammen uit een tijd toen alles nog veel eenvoudiger was. Door het succes van het internet of things, dat ertoe geleid heeft dat bijna alle toestellen met elkaar verbonden zijn, is het zo eenvoudig niet meer. Om al die kleine en grote netwerken en de connecties onderling tussen alle apparaten grondig te kunnen beveiligen is er heel veel tijd en onderzoek nodig. En dan zijn er nog de updates. Die volgen elkaar in een striemend tempo op, want elke producent wil de andere de loef afsteken met producten die state of the art zijn en die altijd de recentste opties of trends bevatten. Beveiligingsupdates maken deel uit van een update, maar zijn in werkelijkheid een noodzakelijk kwaad voor de fabrikanten, een verplicht nummertje waar ze geen geld mee verdienen. Integendeel, ze verliezen er werkuren en geld mee. Liever ontwerpen ze hologrammen, zoals het exemplaar waar het drietal nu voor staat.

‘Dit is wel een originele versie van een hologram’, stelt Eddy.

Wat ze zien is een vrouwelijke figuur op hoge stelten, die zo uit het teloorgegangene Cirque du Soleil zou kunnen komen. Het lichtblauwe beeld is perfect van kwaliteit en vertoont niet het minste

spoor van trillingen, maar Luis vindt het alleen maar griezelig. Hij heeft het sowieso al niet op hologrammen. Als hij het beeld tot op een meter genaderd is, doet de gezichtsherkenning haar werk en gaat er een deur naast het hologram open. Ook Righard en Eddy worden op hetzelfde moment herkend, de hedendaagse versies maken het al een tijdje mogelijk om meerdere mensen tegelijk te herkennen.

Ze komen terecht in een ruimte die nog het meest doet denken aan een vip lounge op een luchthaven. Her en der zitten andere sprekers in een comfortabele zetel hun beurt af te wachten. Voor de meesten is dit routine, aan hun relaxte houding en hun ontspannen gelaat te zien. Sommigen slagen er zelfs in om even een microdutje te doen en hebben zich daarvoor van de wereld afgesloten met een hoofdtelefoon. Luis en Eddy volgen Righard, die met zevenmijlslaarzen een vrij plaatsje zoekt. Onderweg botsen ze op Hans Vomp, een Nederlandse collega.

‘Dag Hans’, begroeten ze hem. ‘Alles goed met jou?’

Vomp, klein van postuur zoals Luis en trotse bezitter van een rode haarkleur, lacht hen vriendelijk toe. ‘Als het de Three Amigos niet zijn! Vertel eens, de hoeveelste keer is het al voor jullie, hier op de vbc?’

De conferentie werd al jaren geleden overgenomen door RSA en de naam werd ook officieel gewijzigd naar RSA vbc, maar de oudgedienden zeggen nog altijd gewoon ‘vbc’.

Righard kijkt Luis aan en die haalt de schouders op. ‘Even kijken, dat moet de tweeënveertigste keer zijn voor mij.’

‘Tweeëndertig voor mij’, zegt Luis kort.

‘Nou zeg, dat is al heel wat, jullie zijn de recordhouders! Zelf ben ik nog maar aan elf keer toe. En jij, Eddy?’

‘Negenendertig, denk ik’, antwoordt Eddy, die direct van onderwerp verandert. ‘Hans, wat denk jij van die crash met die zelfrijdende auto?’

‘Ja, droevige zaak, hoor. Ik kende Jan tamelijk goed, weet je, we hebben verschillende malen samengewerkt. Zeer gedreven man en een begenadigd spreker ook.’

‘Vind ik ook’, beaamt Luis. ‘Ik wou dat ik zijn talent had.’

‘Ik vind het alleszins een atypische aanval’, zegt Hans, die op zijn vingers begint te tellen. ‘Eén, het is een doelgerichte aanval op een individu, niet op een bedrijf. Oké, sommige BN’ers en BV’ers hebben er ook al mee te maken gehad, maar dat is toch een verschil. Dat zijn personen die in de openbaarheid staan en die gemakkelijk te chanteren zijn vanwege hun imago. Hier ging het om een jongen die helemaal niet zo bekend was.’

Righard en Luis knikken bevestigend.

‘Twee, ik heb vernomen dat Jan onder dwang betaald zou hebben om de ransomware te verwijderen, wat dan finaal toch niet gebeurde. Die smeerlappen hebben het geld dus geïnd en hem toch doen crashen.’

Een bebaarde collega die hen net passeert, kijkt verrast op als hij het woord ‘smeerlappen’ hoort gebruiken. Righard merkt die reactie op en troont de anderen mee naar een kleine vergaderruimte. Ze sluiten de deur achter zich. De vier mannen nemen plaats en Hans praat zachtjes verder.

‘Drie, tot nu toe is er nog niemand in geslaagd om een zelfrijdende auto over te nemen en die te doen crashen. Het moet nog verder onderzocht worden, maar het is nu al duidelijk dat er iemand achter zit die over iets totaal nieuws beschikt, en dat betekent dat die veel geld en middelen heeft.’

‘Het kan toch ook zijn dat er een lek is gevonden in de beveiliging van die zelfrijdende wagen?’ werpt Luis tegen.

‘Daar gaan we bij Europol hopelijk snel achter komen’, zegt Righard. ‘Maar het zou me sterk verbazen als dat het geval zou zijn. Onze eerste hypothese is dat het virus, vermomd als onderdeel van de beveiligingsupdate, het netwerk is binnengeslopen. Net zoals kankercellen zich voordoen als goede cellen en zo het afweersysteem misleiden.’

‘Dat is toch niet heel nieuw?’ vraagt Hans.

‘Niet als het gaat om netwerken van bedrijven, nee. Maar hier spreken we van iets veel groters. Om daar binnen te dringen moet je van goeden huize zijn.’

‘Klopt’, zegt Eddy. ‘Alle supranationale instanties worden continu betrokken bij de ontwikkeling en de beveiliging van het zelfrijdende autoverkeer. Geloof me, nu daardoor 95 procent van de files is opgelost, zullen zij er alles aan doen om niet naar de erbarmelijke situaties uit het verleden terug te keren.’

Bij de al wat oudere mannen doemt het schrikbeeld van de ellenlange files weer op, iets waar ze liever niet aan willen terugdenken.

‘Inderdaad, de miljoenen euro’s verlies die geleden werden door de economische schade, zijn gelukkig definitief verleden tijd’, zegt Luis. ‘Er kan nu geïnvesteerd worden in andere, fundamentele zaken.’

Ineens begint de badge van Luis, die tussen hen op een tafeltje ligt, te trillen. Hij neemt hem op en leest de tekst die erop verschijnt. ‘Jongens, ik moet gaan spreken, tot straks?’

‘Ik ga met je mee’, zegt Righard.

Ze nemen afscheid van Hans en Eddy, die nog even willen napraten, en begeven zich naar de achterkant van het immense podium. Daar is de vorige spreker zijn betoog aan het afronden.

Righard geeft Luis een klopje op zijn schouder. ‘Succes, beste man, je gaat dat goed doen, ik ben er zeker van.’

Luis bedankt hem en bestijgt de trap die naar het podium leidt, niet wetende dat dit de vreemdste keynote van zijn leven zal worden.

RSA Virus Bulletin Conference, Brussel, 13.55 uur

Terwijl Luis zijn microfoon opspeldt en het podium betreedt, zoekt Righard een vrije stoel. Dat is niet zo gemakkelijk gezien het grote aantal collega's dat is opgedaagd. Aan de vierde rij tafels ontdekt hij twee lege stoelen en hij spoedt zich ernaartoe. Onderweg begroet hij iedereen die hij kent. Hij heeft net plaatsgenomen wanneer Luis door de vrouwelijke moderator ingeleid wordt als de volgende spreker. Het onderwerp dat hij gekozen heeft, is 'New Malware and the Advanced Internet of Things', een zeer actueel thema.

Luis wacht even tot het bescheiden applaus stopt en richt zich dan tot zijn publiek met een vooraf ingestudeerde openingszin, overigens de enige die hij vanbuiten geleerd heeft.

'Dag iedereen en bedankt dat jullie naar mij komen luisteren en niet naar mijn collega's hiernaast', begint hij, wijzend naar de twee andere podia, waar de andere sprekers ook gestart zijn. 'Ik veronderstel dat jullie thuis allemaal een koelkast staan hebben?'

Hij negeert de wenkbrauwen die door sommigen worden opgetrokken, en gaat direct verder.

'Zoals jullie weten, detecteert die koelkast dat er bijvoorbeeld geen boter en melk meer is. Maar beseffen jullie ook dat als ze die producten bestelt, boter en melk niet het enige zijn wat bij jullie thuis geleverd wordt?'

Hij wandelt over het podium en tracht de blik te vangen van zijn luisteraars.

'Als antwoord op dergelijke bestelling ontvangt de koelkast een bevestiging van de leverancier, en daar wringt het schoentje.'

Righard kijkt glimlachend naar zijn oude vriend en vindt dat hij goed van start gegaan is. Het begin van een presentatie is cruciaal, je moet de toeschouwers onmiddellijk meehebben en dat doe je het best met een originele beginzin, zoals Luis net deed. Tot zijn genoegen merkt Righard dat iedereen aandachtig aan het luiste-